

het belang van de preventie, opsporing en vervolging van deze strafbare feiten niet ten koste gaat van de EU normen inzake gegevensbescherming, het succes van de Duitse autoriteiten in het arresteren en vervolgen van een aantal verdachten na Operatie Mikado indachtig. Essentieel in dit opzicht is de vereiste van een concrete verdenking van de betrokkenen, maar ook de accurate definitie van het precieze doel van het gebruik van persoonsgegevens zonder te vervallen in vage en algemene termen zoals 'strafbare feiten' of 'illegaal gedrag' en derhalve misbruik van de gegevens te vermijden. Transparantie omtrent het doel dient bijgevolg te worden verzekerd met het oog op het legitimeren van de uitzondering op het gebruik van persoonsgegevens voor verenigbare doeleinden. Het is dan ook de taak van de Commissie om ervoor te zorgen dat deze vereisten bij het opzetten van zulke coalitie, niet uit het oog worden verloren.

Els De Busser*

RUBRIEK MENSENRECHTEN

MENSENRECHTEN EN HET JAARVERSLAG 2006-2007 VAN HET VAST COMITÉ P

De wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse richt een Vast Comité van Toezicht op de politiediensten (Comité P) op. Het toezicht van dit orgaan heeft in het bijzonder betrekking op:

1° de bescherming van de rechten die de Grondwet en de wet aan de personen waarborgen en de coördinatie en de doelmatigheid, enerzijds, van de politiediensten en, anderzijds, van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten;

2° de bescherming van de rechten die de Grondwet en de wet aan de personen waarborgen en de coördinatie en de doelmatigheid van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse;

* Assistent strafrecht, Universiteit Gent, Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP)

3° de wijze waarop de andere ondersteunende diensten voldoen aan de verplichting opgenomen in de artikelen 6 en 14 van de wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging.) Zopas rolde de synthese van het jaarverslag 2006-2007 van de pers¹. We selecteren hieruit enkele vaststellingen betreffende de (bescherming van de) mensenrechten.

1. Interne werking

In de periode 2006-2007 werden twee grote vernieuwingen aangebracht in de interne werking van het Comité P: de invoering van de regiowerking en de oprichting van een "klachtencel" binnen de administratie.

Met *regiowerking* wordt bedoeld dat de (vijf) leden van het Comité P de dossiers territoriaal opdelen. In de praktijk wil dit zeggen dat het lid dat bijvoorbeeld het arrondissement X in zijn takenpakket heeft in beginsel ook de toezichts- onderzoeken zal doen naar politiekorpsen binnen dit arrondissement en dit ongeacht of deze zijn voortgekomen uit een klacht of op een andere manier zijn gestart.

De invoering van de regiowerking streeft een drievoudige doelstelling na: 1) zorgen voor een grotere expertise/knowhow bij de leden van het Comité P, 2) vermijden van een verschillend optreden door het Comité, 3) meer inhoud geven aan de observatoriumfunctie van het Comité P. Vanuit zijn voortdurend streven naar een uitstekende dienstverlening, kwam het Comité tot de bevinding dat een geïntegreerd en gestructureerd beheer van de klachtendossiers en andere verwante informatie het antwoord zou kunnen zijn op de uitdaging waarvoor het stond. Het Comité P besliste dan ook een "klachtencel" op te richten, die van start ging op 1 april 2007.

Tot de opdrachten van de klachtencel behoren onder meer: de autonome en integrale verwerking van het merendeel van de klachten en aangiften zodat aan het Comité, via één van zijn leden, afgewerkte dossiers kunnen worden voorgelegd met het oog op het nemen van een eindbeslissing; het onthaal van en de informatieverstrekking aan de klagers; de vattning van gege-

1 Jaarverslag (synthese) 2006-2007, Brussel, Politeia 2008, 96p - viertalig.

vens van derden met betrekking tot hun klachten of meldingen; het opstellen en updaten van een algemeen klachtenreglement.

2. Onderzoeken

a. Klachten en aangiften - cijfergegevens 2006

Vorig jaar werden in totaal 2 314 klachten rechtstreeks bij het Comité P ingediend, waarvan 2 006 ten laste van de lokale politie. Aan de hand van deze 2 006 klachten kan men regionale verschillen bemerken. Over 3 politiezones ontving het Comité meer dan 100 klachten, met name de zones Brussel-Hoofdstad/Elsene (324), Brussel Zuid (101) en Antwerpen (157). Deze cijfers staan in schril contrast met andere grote zones zoals Gent (51), Charleroi (37), Luik (38) en Brussel-West (66). Opvallend is ook dat sommige betrekkelijk kleinere zones zoals Schaarbeek/Evere/Sint-Joost-ten-Node met 72 klachten, Leuven met 42 en Oostende met 33 klachten relatief hoog scoren. Deze 10 zones zijn samen goed voor 921 klachten of 45,91 % van de totaliteit der klachten ten laste van de lokale politie. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat meer dan 50 % van de klachten verdeeld wordt over de overige 186 zones.

Eenzelfde tendens zien we bij de 2 519 klachten die rechtstreeks bij het lokale korps werden neergelegd. Bij verschillende korpsen werden meer dan 100 klachten rechtstreeks ingediend, wat volgende regionale verschillen geeft: Brussel-Hoofdstad/Elsene(158), Brussel-West (150), Brussel Zuid (148), Antwerpen (455), Gent (187). Andere korpsen die verschijnen op de shortlist zijn Montgomery (97), Ukkel/Watermaal-Bosvoorde/Oudergem (67), Leuven (74), Brugge (57), Schaarbeek/Evere/Sint-Joost-ten-Node (55), Hekla (35), RIHO (40) en Grensleie (39). Deze 13 korpsen vertegenwoordigen 1 562 klachten of 62 % van het totaal.

Om zich een beeld te vormen van de totale omvang van de klachten en aangiften, dient het aantal klachten rechtstreeks ingediend bij het Comité P (2 314) dus vermeerderd te worden met de 2 665 aangiften door de lokale politiediensten zelf (2 519) en door de AIG en de federale politie (samen 146), waardoor het totaal aantal geregistreerde klachten 4979 bedraagt. Dit is een vermindering met 425 ten opzichte van 2005.

Wat de allegaties betreft, volgen deze de trend van de voorbije jaren: machtsoverschrijding, klantvriendelijkheid, neutraliteit-onpartijdigheid, niet akteren, niet optreden, ongelijke behandeling, onjuiste vaststellingen, willekeurige vrijheidsberoving, 18 gewelddaden tegen personen en goederen, schending van het beroepsgeheim, daden van willekeur, racisme, pesterijen, verkeer en overacting zijn grieven die regelmatig tot uiting komen in de klachten. Wat nieuw lijkt, zijn de pesterijen en klachten rond personeelsbeheer en werving.

b. Doorgangscellen (amigo's) en opsluitingen in politiekantoren

In het kader van het toezichtsonderzoek "doorgangscellen en opsluitingen in politiekantoren" brachten de commissarissen-auditors van de Dienst Enquêtes P, doorgaans onaangekondigd een bezoek aan een aantal doorgangscellen van de federale politie en van de lokale politie. Doordat het Comité P sinds 1997 systematisch controle uitoefent op de cellencomplexen, hebben heel wat korpschefs en/of diensthooftden de inrichting van hun lokalen herbekeken, hun interne richtlijnen bijgewerkt en hun personeelsleden bewust gemaakt van de absolute noodzaak om de grondrechten van aangehouden personen te eerbiedigen.

Het Comité P - dat meermaals de nadruk heeft gelegd op het gebrek aan normen inzake opsluiting in politielokalen - is verheugd over de wetgevende initiatieven die recentelijk werden (zie Panopticon 2007/5, wijzigingen aan de wet op het politieambt met betrekking tot de bestuurlijke aanhoudingen en het uitvaardigen van het koninklijk besluit van 14 september 2007 (B.S. 16 oktober 2007) betreffende de minimumnormen, de inplanting en de aanwending van de door de politiediensten gebruikte opsluitingsplaatsen.

c. Wijze waarop de politiediensten communiceren met personen die in bestaansonzekerheid leven - minderjarige bedelaars

In zijn vorig activiteitenverslag heeft Comité P aangetoond dat de lokale regels niet uniform zijn en dat de lokale en federale politieambtenaren zich moeten steunen op zeer diverse gemeentelijke regelgeving wanneer ze dienen

op te treden in situaties waarin daklozen en/of bedelaars betrokken zijn. Over het algemeen is de interventie van de politieambtenaar "klasiek": hij knoopt geregeld een gesprek aan met betrokkene en verwijst die doorgaans door naar een opvangcentrum. Er wordt haast nooit dwang of geweld gebruikt. Onlangs werd de aandacht van het Comité getrokken op situaties waarin steeds vaker kinderen worden betrokken in de bedelarij van meerderjarigen, vooral in grote steden.

De nieuwe onderzoeksdaten van het Comité P spitsten zich dan ook toe op die evolutie van het fenomeen en brachten aan het licht dat, wanneer politieambtenaren weet hebben van zulke feiten, zij altijd een "passieve interventie" voorstellen, zich baserend op het feit dat bedelarij niet meer strafbaar is. Toch ergeren burgers zich meer en meer aan situaties waarin zeer jonge kinderen zich in het gezelschap bevinden van volwassenen die op de openbare weg staan te bedelen. Burgers zijn geregeld ook verontwaardigd over wat zij bestempelen als disfuncties in hoede van politieambtenaren wanneer zij hun schijnbare ongevoeligheid en hun inefficiëntie aanklagen. Hoewel de politieke overheid en de korpsleiding het probleem erkennen en terzake een duidelijk standpunt innemen, is dat standpunt niet altijd gekend door de mensen op het terrein. Zo kon het Comité P vaststellen dat veel politieambtenaren op het terrein niet op de hoogte waren van de wet van 10 augustus 2005 "tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de versterking van de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel en tegen praktijken van huisjesmelkers". Deze nieuwe wettekst legt de nadruk op het onderscheid dat moet worden gemaakt tussen de "minderjarige die bedelt aan de zijde van een volwassene" en de "minderjarige die een volwassene die bedelt, vergezelt". De ambtenaar moet goed nagaan of de volwassene de vader of moeder is van de minderjarige en, indien dit niet het geval is, moet hij proces-verbaal opmaken.

Het Comité P acht het absoluut noodzakelijk dat de zonechefs, gezien de evolutie van het fenomeen bedelarij, vooral in de grootsteden, terzake initiatieven uitwerken.

d. Terugdrijvingen² en repatriëringen³

De afgelopen jaren heeft het Comité P diverse klachten behandeld met betrekking tot de omstandigheden waarin personen die illegaal op het Belgische grondgebied verblijven, worden teruggedreven of gerepatriëerd, of met betrekking tot de omstandigheden van hun verblijf in de transitzone. De repatriëringsoverdrachten zijn niet enkel een delicate en moeilijke taak voor de politieambtenaren die ermee belast zijn, maar worden ook van zeer nabij gevolgd door talrijke instellingen en/of verenigingen die actief zijn op het vlak van de bescherming van de mensenrechten. Bovendien zijn ze ook geregeld het voorwerp van felle kritiek.

In het verlengde van de vaststellingen van de vorige jaren kan opnieuw gesteld worden dat LPA/BRUNAT de verwijderingen in 2006 op professionele wijze heeft uitgevoerd.

Het aantal klachten dat in 2006 ter kennis werd gebracht van het Comité P is gering ten overstaan van het aantal personen dat werd gerepatriëerd. Volgens het Comité P is de situatie in dit nogal delicate domein onder controle.

e. Interne en externe discriminatie binnen de politiediensten

Tegen leden van de geïntegreerde politie worden geregeld verwijten of beschuldigingen geuit in deze uiterst delicate materie. In 2006 heeft het Comité, net als de vorige jaren, de acties die de federale politie heeft ondernomen in de strijd tegen discriminatie binnen de politiediensten op de voet gevolgd.

Het zwaartepunt van de activiteiten van de federale politie in dit domein ligt nog steeds in het actieplan diversiteit. Dit plan omvat verschillende acties op korte of middellange termijn, zowel eenmalige als terugkerende, om doelstellingen te verwezenlijken die voornamelijk terug te vinden zijn in:

- 2 De terugdrijving is het terugbrengen van een vreemdeling die toekomt in de luchthaven maar niet toegelaten wordt in ons land (geweigerde persoon).
- 3 Repatriëren is het terugbrengen van een illegaal in ons land verblijvende persoon naar het land van herkomst. Dit gebeurt op kosten van de Staat. De repatriëringen gebeuren ofwel via beveiligde vluchten ofwel via lijnvluchten.

den zijn in de domeinen personeelsbeheer, opsporingswerk, opleiding en communicatie. Het diversiteitsbeleid wil *in fine* inwerken op de organisatiecultuur en wil dat de diversiteit van de bevolking tot uiting komt in de samenstelling van het personeel van de geïntegreerde politie. Het actieplan diversiteit kadert perfect in het federaal tienpuntenplan tegen racisme, antisemitisme en xenofobie.

Er werden concrete opdrachten verricht in het kader van de zeven doelstellingen van het actieplan, zoals de realisatie van een film ter bevordering van de rekrutering waarin diversiteit duidelijk een hoofdrol speelt, de aanwerving van 35 slechtzienden voor specifieke taken, de artikelen gewijd aan de problematiek van de deontologische code of nog een plan voor de mededeling van inbreuken van racistische aard volgens de omzendbrief COL 6/2006 en, tot slot, het partnergeweld. Er werden ook wijzigingen aangebracht aan het statuut om de ongelijkheid tussen de personeelsleden uit te vlakken. In samenwerking met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding zal de federale politie een sensibiliseringscampagne starten tegen homofobie. Onlangs heeft de federale politie zich ook aangesloten bij het labelproces dat op gang werd gebracht door de minister van Maatschappelijke Integratie en Gelijke Kansen en de minister van Werk en Informatisering.

f. Suicide bij de politie

Bij het Comité loopt sinds vele jaren een toezichtsonderzoek naar de thematiek suicide bij de politiediensten. Dit onderzoek omvat enerzijds een fenomeenstudie over suicide bij de politie en anderzijds een casestudy van 100 politiesuicides die zich de afgelopen 6 jaar hebben voorgedaan. De resultaten van dat onderzoek tonen aan dat het probleem van suicide bij de politie gerust zorgwekkend kan worden genoemd en dat het niet enkel toe te schrijven is aan persoonlijke drama's.

Er werden verscheidene initiatieven genomen om dit fenomeen te trachten in te dijken. Zowel bij de federale politie als in de lokale politiezones werden algemene beleidsmaatregelen genomen zoals de aanwerving van psychologen, de aanduiding van vertrouwenspersonen, de oprich-

ting van praatgroepen of de creatie van een stressteam en een medische dienst. In heel wat politiekorpsen en -diensten werden bovendien inspanningen geleverd om onder meer het wapenbeheer te verbeteren. Er werden richtlijnen uitgevaardigd om het bezit van het dienstwapen te beperken tot de duur van de prestaties en het kan tijdelijk worden ingetrokken door de korpschef of het diensthoofd. De Directie van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk (DSW) heeft actieplannen "welzijn" ontwikkeld met het oog op de uitwerking van een systeem om het welzijn te meten aan de hand van *checklists*. De federale politie verspreidt ook folders die uitleggen welke actiemiddelen kunnen worden ingezet tegen geweld en ongewenst seksueel gedrag of pesterijen op het werk, zoals een beroep doen op vertrouwenspersonen en op preventie-adviseurs.

Ondanks al deze maatregelen, kent politiesuicide het grote nadeel van systeemblindheid. Het politiesysteem is zich totaal niet bewust van de aanwezigheid en bestendigheid van bestaande of gecreëerde mechanismen die, wellicht naast een aantal aanwezige factoren bij de persoon en zijn omgeving, een determinerende rol spelen in het (blijvend) bestaan van een zo hoge mate van politiesuicide.

Het Comité P meent dat de aandacht zich daadwerkelijk moet richten op de bevordering van het 'welzijn' van het politiepersoneel alsook op het toezicht en de begeleiding van de politieloopbaan en gerelateerd moet worden aan de werkmotivatie. De invoering van een HRM-beleid, afgestemd op een goede loopbaanbegeleiding, de mobiliteit, het overwegen van een eventuele *outplacement* en vooral de begeleiding van de pensioengerechtigde leeftijd vanaf het bereiken van 50 jaar zijn van primordiaal belang. Politiepersonen moeten doorheen hun loopbaan 'overkoepelend' opgevolgd en begeleid worden bij hun opleidingen, hun aanvragen en de al dan niet toekenning van diensten en vooral ook bij de confrontatie met persoonlijke of privéproblemen die al dan niet tijdelijk een grote invloed uitoefenen op de uitoefening van de dienst. Voor het Comité P moet dit *humanresourcesmanagement* (HRM) ondersteund worden door: (1) een beleid gericht op het vermijden van

de aanwerving of vorming van specifieke politiepersoonlijkheden, extreme idealisering van het politieberoep en verre gaande autonomie in het beroep; (2) een beleid gericht op de detectie van stress en burn-out; (3) een beleid gericht op de preventie en aanpak van alcoholisme; (4) een beleid dat het bezit en de bereikbaarheid van het wapen goed opvolgt en (5) een beleid gericht op een beredeneerde vaststelling van en berichtgeving over politieuicide.

g. Vonnissen en arresten uitgesproken ten aanzien van leden van de politiediensten

In totaal werden 106 beschikkingen, vonnissen en arresten meegedeeld door de rechterlijke overheden waarin ten aanzien van 127 politieambtenaren en agenten van politie een rechterlijke uitspraak op strafrechtelijk (en eventueel burgerrechtelijk) gebied werd geveld. Van 20 van de 106 uitspraken gingen er 11 beschikkingen uit van een onderzoeksgerecht. In de 116 rechterlijke beslissingen van een bodemrechter gaat het daarentegen hetzij om het opleggen van een gevangenisstraf al dan niet gekoppeld aan (probatie)uitstel, een werkstraf al dan niet met (gedeeltelijk) uitstel, een geldboete of een combinatie van de drie voorgaande, een eenvoudige schuldigverklaring, een opschorting van de uitspraak van de veroordeling dan wel een vrij-spraak.

Hoogst opmerkelijk blijft het amper te verklaren hoge aantal *opschortingen* van de uitspraak van de veroordelingen waarvan politieambtenaren kennelijk kunnen genieten: 30 opschortingen op 95 uitspraken door de bodemrechters (als we de vrijspraken niet meerekenen). Het gaat om het aanzienlijke percentage van 31,5 % of met andere woorden bijna 1 op de 3 criminele politieambtenaren bekommt de opschorting en behoudt dus een blanco strafregister. Wanneer we dat percentage vergelijken met het normale percentage opschortingen die de modale burger kan bekomen, moeten we vaststellen dat politieambtenaren wel een uitzonderlijk gunstig strafrechtelijk regime schijnen te kunnen genieten. Wanneer we het gemiddelde aantal opschortingen in de massa van de strafrechtelijke veroordelingen van 1994 tot 2003 nemen, komen we aan een percentage van 4,72. Daartegenover staat het

percentage van 31,5 % voor de politie. Uit de verdere analyse zal inderdaad blijken dat vele rechters in de (onjuiste) overtuiging verkeren dat ofwel politieambtenaren reeds voldoende gestraft zijn door hetzij de (dreiging van een) tuchtbeslissing, hetzij een ordemaatregel, dan wel dat zij niet wensen dat de politie-ambtenaar op professioneel vlak al te zeer zou te lijden hebben onder een strafrechtelijke veroordeling. De onuitgesproken reden voor de vele opschortingen ligt vooral in het feit dat deze rechterlijke beslissing niet wordt opgenomen in het uittreksel van het strafregister.

Als beleidsaanbevelingen ziet het Comité P, ten eerste, de creatie van een strafverzwarende omstandigheid wanneer het misdrijf wordt gepleegd door een politieambtenaar, desgevallend met gradaties en, ten tweede, een dwingende richtlijn van de minister van Justitie en/of het College van procureurs-generaal waarbij het openbaar ministerie, bij het uitspreken van zijn vordering, de aandacht van de rechtbank zou vestigen op dit aspect en op de zeer nefaste gevolgen van een te milde bestraffing voor de politieorganisatie in het algemeen. Een derde mogelijkheid en de enige die wellicht een stuk doeltreffender is, bestaat erin de mogelijkheden van de rechter om (probatie)opschorting uit te spreken, aan banden te leggen wanneer een politieambtenaar zich aan strafrechtelijke feiten heeft bezondigd. Het is immers weinig coherent enerzijds een deontologische code af te kondigen en anderzijds vast te stellen dat er al bij al niet echt zwaar getild wordt aan politieambtenaren die over de schreef gaan.

Met betrekking tot de *straftoemeting* moet het Comité P elk jaar opnieuw vaststellen dat de rechter vaak zeer licht oordeelt over misdrijven gepleegd door politieambtenaren. Elk jaar wordt erop gewezen dat men kennelijk onvoldoende het belang van een strenge (maar correcte) bestraffing inziet en dat een politieambtenaar absoluut strenger mag en moet worden beoordeeld dan de "gewone burger". Hij heeft immers de voorbeeldfunctie bij uitstek, het quasi-monopolie van het legaal geweld, bijzonder veel strafvorderlijke macht te beginnen met het opstellen

van een proces-verbaal en hij/zij werkt in een organisatie waarbij de voorbeeldfunctie essentieel is (en dus collega's gemakkelijk "aangestoken worden" wanneer ze zien dat er niet krachtdadig wordt opgetreden tegen misdrijven gepleegd door politiemensen). Het argument dat dikwijls kan gelezen worden, namelijk dat het niet ingaan op de vraag tot opschorting onredelijke gevolgen zou hebben voor de beroepsloopbaan van de politieambtenaar, kan niet gevolgd worden. De praktijk leert immers dat een opschorting tegelijk hetzij een vrijspraak op tuchtrechtelijk vlak betekent, hetzij, in veel gevallen, de lichte tuchtstraf van de waarschuwing oplevert. In een minderheid van gevallen wordt een "zware tuchtstraf" uitgesproken van enkele dagen of maximaal enkele maanden schorsing. In veel gevallen gebeurt er echter niets meer of wordt een en ander beperkt tot een louter functioneringsgesprek. Een effectieve veroordeling (het zij met uitstel) betekent geenszins dat de politieambtenaar wordt ontslagen. Het betekent wél dat men als politieoverheid iets sterker staat bij het opleggen van een gepaste tuchtstraf en men met enige kans op succes een annulatieverzoek bij de Raad van State kan doorstaan.

Er zijn echter ook een aantal gelukkige uitzonderingen waarin de rechter duidelijk aangeeft dat de hoedanigheid van politieambtenaar noopt tot een strengere, meer aangepaste straftoemeting.

h. Omgaan van de politie met gezag en macht: voorwaarde tot het uitoefenen van het monopolie van geweld

Het Comité P wijst, op het bestaan van tekortkomingen en disfuncties in de dagdagelijkse praktijk van de politie. Deze gaat nogal vaak gepaard met het nemen van dwangmaatregelen en vrijheidsbeperkende maatregelen. Hierbij wordt geregeld misbruik in gezag en in macht vastgesteld. Zoiets doet rechtstreeks afbreuk aan de bescherming van de mensenrechten. Het gaat hierbij niet enkel om een mogelijke schending van iemands recht op vrijheid en veiligheid of een overtreding van het verbod op discriminatie, dit kan ook een schending van iemands fysieke integriteit inhouden. Bepaalde specifieke omstandigheden en niet-tolereerbare werkwij-

zen komen terug in de klachten, aangiften en meldingen. Ofschoon veel van die gegevens door het gevoerde onderzoek niet altijd konden en kunnen bevestigd worden, dient de aandacht toch te worden gevestigd op het vermeende bestaan van steeds weerkerende problemen. In die zin wijzen de onderzoeken eveneens op het bestaan van mogelijke gebreken in de kennis en de toepassing van de bestaande fundamentele basiswetten.

Het Comité P stelt zich de vraag of er zich aan de basis geen probleem voordoet, met name bij de rekrutering en selectie in functie van het vastgestelde profiel of bij het leerproces, dat de politieambtenaren in staat moet stellen over de noodzakelijke kennis en vaardigheden te beschikken, opdat ze op een professionele en integere wijze hun functie op het terrein zouden kunnen uitvoeren. Tevens binnen het breed onderzoek naar dwang en geweld wenst het Comité P de instroom van de kandidaat-politiefunctionarissen doorheen de rekrutering en het selectieproces, alsook de kennisverwerving en het aanleren van specifieke vaardigheden, te bekijken.

Henri Berkmoes*

RUBRIEK RECHTSHULP EN ADVOCATUUR

De strijd tegen terrorisme en georganiseerde criminaliteit worden in bepaalde gevallen een voorwendsel om procedurele waarborgen voor verdachten in strafzaken op de helling te zetten. Het langzaam en voorzichtig opgebouwd evenwicht in het strafproces tussen de belangen van de waarheidsvinding enerzijds en de rechten van de verdediging en het fair trial beginsel anderzijds ligt onder vuur. De bescherming van het beroepsgeheim van de advocaat in strafzaken is zeker niet meer evident. Verregaande telefoontaps in Nederland en meldplicht voor advocaten betreffende witwassen zijn daarvan voorbeelden. In dit nummer worden enkele aspecten van o.m. afluisteren van advocaten in België en

* Directeur-generaal Dienst Enquêtes Comité P; Praktijkassistent Vrije Universiteit Brussel - Faculteit Recht & Criminologie.